

Bor du brandsikkert?

Spørgeskemaet "Bor du brandsikkert?" er udarbejdet til brug for temaundervisning om brand i de mindste skoleklasser (1. - 3. Klasse). En kortere version af spørgeskemaet, som findes i "Dit brandblad", egner sig også til undervisning i børnehaveklasser.

Formålet med undervisningen er at hjælpe med til, at børnene får grundlagt en brandsikker holdning, som vil påvirke deres adfærd - både her og nu og i fremtiden.

Materialet tager udgangspunkt i elevernes eget hjem og vil helt automatisk inddrage forældrene i problemstillingerne, når skemaet skal udfyldes. På den måde vil undervisningen og materialet samtidig kunne medvirke til at forbedre brandsikkerheden i børnenes hjem.

Inden eleverne tager skemaet med hjem, gennemgår du de enkelte spørgsmål i klassen. Det er vigtigt, at eleverne forstår dem rigtigt.

Det er meningen, at forældrene skal hjælpe deres børn med at læse og besvare spørgeskemaet - men de små tegninger vil hjælpe med til, at også de mindste elever husker og forstår de enkelte spørgsmål.

Det er ikke tanken, at eleverne skal tage de besvarede skemaer med tilbage i klassen. De enkelte besvarelser taler for sig selv, og gennemgangen i hjemmet har sikkert fået både børn og forældre til at tænke lidt mere på brandsikkerheden. Men det vil være en god ide, hvis du tager en snak med eleverne, når de har tjekket deres bolig. De har sikkert en masse spørgsmål til dig - og nogle erfaringer, som de kan bringe videre til deres klassekammerater.

Kontakt kommunens beredskabschef, hvis der er brandmæssige ting, du er i tvivl om.

Kommentarer til spørgeskemaets enkelte punkter

Her er nogle baggrundsoplysninger, som du efter behov og skøn - og afhængigt af klassetrin - kan omformulere og benytte, når du skal gennemgå spørgsmålene for eleverne.

1. Røgalarmer kan "lugte", hvis der er røg fra en brand, og de kan vække folk, som sover. Man bør mindst have én fungerende røgalarm i en bolig.
2. Det giver større sikkerhed at have to eller flere røgalarmer. Især i større boliger, eller hvis soverummene ikke ligger lige ved siden af hinanden, bør man have mere end én røgalarm. Hvis huset er i flere etager, bør der mindst være én røgalarm på hver etage.
3. Mange røgalarmer virker ikke, fordi batteriet er brugt op, eller fordi der mangler batteri. Langt de fleste røgalarmer er forsynet med en knap, man skal trykke på, når man afprøver alarmer.
4. Det er sikrest, hvis man tester sine røgalarmer en gang om ugen. Det kan man for eksempel gøre lørdag formiddag, inden forældrene tager på weekendindkøb - så kan de nemlig nå at købe nyt batteri, hvis der er behov for det. Nogle vil måske synes, at en gang

om ugen er for hyppigt - men så bør man i det mindste aftale nogle helt faste tidspunkter, hvor man afprøver røgalarmerne - ellers glemmer man det.

Det er særlig vigtigt at teste alarmerne, når man har været ude at rejse. Batteriet kan nemlig være sluppet op i mellemtiden - uden at man har haft chance for at høre de små advarselsbip, som lyder kort tid, før batteriet er brugt op.

5. Hvis man altid har et frisk batteri liggende klar, er man ikke afhængig af, om butikkerne har åbent, når man opdager, at batteriet er brugt op.
6. Hvis man tømmer asken ud i skraldespanden, skal man vente, til aske og tobaksrester er helt kolde. Vent for eksempel til næste dag. Gør man det før kan man hælde en sjat vand i askebægret, før man tømmer det. Hæld aldrig asken ud i papirkurve.
7. Stearinlysene skal passe til stagens hul. Hvis hullet er en smule for stort, kan man stabilisere lyset med plisserede lysmanchetter af stanniol. Stagerne skal være ubrændbare og have en så stor og tung fod, at de ikke vælter så let. Anbring lysene, så hunde- og kattehaler og mindre børn ikke kan komme til at vælte dem. Stil aldrig lys i nærheden af gardiner - de kan dels vælte lysene, dels selv blive antændt, hvis de blafre en smule.

Undgå at bruge de dekorative - men brændbare - lyskranse. Og en idé til jul: Man kan sagtens lave flotte juledekorationer uden lys. Lysene sætter man for sig selv - i sikre stager. Det er mindst lige så festligt - og mere sikkert.

8. Metalkappen omkring fyrfadslys er *ikke* en lysestage. Kappen kan blive så varm, at den kan antænde det underlag, den står på (for eksempel en dug). Hvis man stiller fyrfadslyset direkte på et tv-apparat, kan det brænde sig igennem plaskabinettet og antænde det. Fyrfadslys skal derfor anbringes i en sikker, ubrændbar holder.

De brændende fyrfadslys skal kunne slippe af med deres varme, derfor bør man være meget forsigtig med at stille flere fyrfadslys meget tæt sammen eller med at anbringe dem i delvist lukkede holdere. Der kan nemlig ske det, at der pludseligt dannes en stor flamme, fordi hele den flydende overflade antændes.

9. Tændte, levende lys bør holdes under opsyn. Indfør princippet "sidste mand slukker" derhjemme. Børnene må naturligvis ikke have levende lys på deres værelser, eller tænde levende lys, når de er alene hjemme.
10. Læg aldrig grydelapper, viskestykker, papir og andre brændbare ting på elkomfuret. Mange brande skyldes, at folk har glemt at slukke en kogeplade, eller at nogen ved et uheld er kommet til at tænde for en plade. Gør det derfor til en regel, at der kun må stå de gryder og pander på komfuret, som man er i gang med at bruge.

11. Hvis man vil være helt sikker på, at elektriske apparater - på grund af en fejl - ikke bryder i brand, skal man slukke dem, når man ikke bruger dem.
12. Brød, som bliver forkullet i brødristeren, kan bryde i brand. Hold øje med brødristeren, når den bruges, og stil den aldrig under køkkenrulle eller tæt på lignende brændbart materiale.
13. Hvis der for eksempel står max. 40 watt på en lampe, kan det være yderst brandfarligt at sætte en stærkere pære - for eksempel 60 watt - i lampen. Lampen eller lampeskærmen er ikke bygget til at modstå den varme, som en kraftigere el-pære udvikler. Hvis en lampeskærm bliver misfarvet (brun) er det et tegn på, at el-pæren er for kraftig.
14. Hvis man dækker en lampe over med for eksempel papir, stof eller plast kan lampens varme ikke slippe væk, som den skal. Det betyder, at der er risiko for, at der går ild i skærmen eller i det materiale, man har brugt til at dække over med.
15. Hvis der ligger aviser, blade, videobånd mv. oven på fjernsynet, kan det begrænse den ventilation, der kræves for at køle apparatets indre dele. Det kan i uheldige tilfælde være medvirkende til, at der opstår en brand, ligesom det vil give ekstra næring til en evt. opstået brand.

Hvis der kommer vand ned i fjernsynets udluftningsspalter, kan det give skader i de elektriske dele og siden starte en brand i apparatet. Det kan ske, hvis en vase vælter, eller hvis man hælder ved siden af, når man vander en blomst.

16. Slukningsudstyr kan være mange ting - her er nogle eksempler: 2-kilos pulverslukker, fast tilkoblet vandslange, ildslukker m/vand (håndpumpe), vandkande med vand og spreder, sprayflaske med vand, brandtæppe eller alm. uldtæppe.

Pulverslukkeren kan bruges til næsten alle typer brande, mens man ikke må slukke brand i friture/fedt og tændt eludstyr med vand. Hvis man har en tilkoblet vandslange skal den kunne nå rundt i hele boligen. En vandkande med vand og spreder er en udmærket (og billig) ildslukker. Den kan bruges til at slukke brande i f.eks. møbler og tæpper.

Hvis det brænder i friture/fedtstof i gryder og på pander, kan man slukke det ved at lægge et låg på - så kvæles ilden. Brande i elektrisk udstyr kan slukkes med vand, når man har afbrudt for strømmen. En ganske almindelig vandforstøver kan bruges mod småbrande i juledekorationer og lignende.

Ofte må man bruge det, der er nærmest ved hånden. Opstår der for eksempel en brand i stuen, er det måske hurtigt at kvæle ilden med uldtæppet fra sofaen.

Går der ild i ens tøj skal man først lægge sig ned og rulle rundt. Er der en person i nærheden, kan han/hun hjælpe med at kvæle ilden med et tæppe. Derefter gælder det om hurtigt at få skyllet det brændte område med rindende vand - helst med en bruser.

17. Foreslå eleverne at tale med deres forældre om at lave en flugtvejsplan for alle i familien. Planen skal helst indeholde flere alternative ruter, og de bør indøves med bind for øjnene, da det både kan være mørkt, og luften kan være røgfylt, når det brænder. Da der altid vil være mindst røg ved gulvet, bør man kravle under røgen - både hvis det bliver virkelighed, og når man indøver flugtruterne.
18. De små elever bør lære at udtale alarmnummeret 112 som: et - et - to. De kan let lære remsen, hvis de i takt med, at de siger den, peger på mund (et), næse (et) og øjne (to).

Når man har ringet til alarmcentralen, skal man blandt andet fortælle: Hvor man ringer fra (adresse og telefonnummer), og hvad der er sket. Men det vigtigste er, at man svarer på alle de spørgsmål, der bliver stillet, og venter med at afbryde samtalen, indtil personen på alarmcentralen har fået alle de oplysninger, han eller hun skal have.